

اگر پدرها در خانه امامت کنند، فرزندان شیرینی امام را خواهند چشید / شیرینی ولایت، عامل اسلام آوردن یهودیان

حجت الاسلام علیرضا پناهیان در دهه اول محرم، در مهدیه تهران با موضوع «نهال ولایت در نهاد خانواده» به ایراد سخنرانی پرداختند. گزیده‌ای از دهمین جلسه این سخنرانی در ادامه می‌آید:

امام مانند پدری دلسوز و مهربان است / مردم دنیا کم‌کم دارند بوی پدر غریب و پشت پرده غیبت خود را حس می‌کنند

• عده‌ای از مؤمنین یمن، به محضر رسول خدا (ص) رسیدند و پرسیدند بعد از شما چه کسی سرپرست ما خواهد بود؟ حضرت فرمودند: «جانشین من الان در میان این جمع، در صف نشسته است؛ بروید و از مقابل این جمع عبور کنید، هر کدام از آنها که قلب شما به او متمایل شد، او وصی من است.» (فَتَخَلَّلُوا الصُّفُوفَ وَ تَصَفَّحُوا الْوُجُوهُ فَمَنْ أَهْوَتْ إِلَيْهِ قُلُوبُكُمْ فَإِنَّهُ هُوَ) (غیبت نعمانی / ۴۰) علی (ع) در صف نشسته بودند، مؤمنین یمنی طبق فرمایش رسول خدا از مقابل جمع عبور می‌کردند تا اینکه مقابل علی (ع) رسیدند؛ در این لحظه احساس کردند در قلبشان حرارتی پیدا شد. خواستند عبور کنند، دیدند زانوانشان یاری نمی‌کند، به علی (ع) نگاه کردند؛ قلبشان آتش گرفت. رسول خدا به آنان فرمود: «احساس خود را بیان کنید.» گفتند: «احساس کردیم، علی (ع) پدر ماست و ما مثل فرزندی به او علاقه‌مندیم.» (فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ يَبْكُونَ وَ يَقُولُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ نَظَرْنَا إِلَى الْقَوْمِ فَلَمْ تَحْنَلْ لَهُمْ قُلُوبَنَا وَ لَمَّا رَأَيْنَاهُ رَجَفَتْ قُلُوبُنَا ثُمَّ اطْمَأْنَنْتْ نُفُوسُنَا وَ انْجَاشَتْ أَكْبَادُنَا وَ هَمَلَتْ أَعْيُنُنَا وَ انْتَلَجَتْ صُدُورُنَا حَتَّى كَانَهُ لَنَا أَبٌ وَ نَحْنُ لَهُ بَنُونَ / همان منبع) (و تمام این حالات و سخنان با وجود این بود که ظاهراً سن امیرالمؤمنین علی (ع) از آنها کمتر بود و آنها تا به حال علی را ندیده بودند).

• امام و ولی خدا در جان انسان این چنین اثر می‌گذارد. امام سرچشمه عاطفه و محبت و مانند پدری دلسوز و مهربان است. مردم عالم بالاخره پدر خود را پیدا خواهند کرد؛ مردم دنیا کم‌کم دارند بوی پدر غریب و پشت پرده غیبت خود را احساس می‌کنند. مردم اگر ببینند کسی بوی پدر غریب آنها را می‌دهد، در جانشینی آن پدر، مثل پدر به او نگاه خواهند کرد. در روایت دارد، در غیبت پدر، برادر بزرگتر حکم پدر را دارد. در خانواده‌ها حرمت برادر بزرگتر را رعایت کنید تا مبدا بعداً در جامعه ولایت‌مداری ما مخدوش شود.

پدرها به فرزندان کمک کنند تا «حرمت پدری» حفظ شود / اگر پدرها در خانه امامت کنند، فرزندان شیرینی امام را خواهند چشید

• پدرها در خانواده مواظب باشند؛ مهر پدری حرمت دارد. پدرها حق بزرگی بر فرزندان خود دارند و احترامشان باید حفظ شود، ولی پدرها هم در این امر به فرزندان خود کمک کنند. رسول خدا (ص) فرمودند: «رَجِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَ لَدَّهُ عَلَيَّ بَرِّهِ وَ هُوَ أَنْ يُعْفُو عَنْ سَيِّئَتِهِ وَ يَدْعُو لَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ» (بحار الانوار / ۱۰۱ / ۹۸) خدارحمت کند کسی را که فرزندش را در نیکی کردن به خودش کمک کند (طوری رفتار کند که بچه بتواند احترام او را حفظ کند) و خطای فرزندش را

ببخشد. بنا بر روایت دیگری در پاسخ به کسی که پرسید: «چگونه او را در نیکی به خود کمک کند؟» فرمودند: «يَقْبَلُ مَيْسُورَهُ وَيَتَجَاوَزُ عَنْ مَعْسُورِهِ وَلَا يُرْهَفُهُ وَلَا يَخْرَقُ بِهِ» (کافی/۵۰/۶)

- اگر پدری از روی بزرگواری، نسبت به خطاهای جوان خود تغافل کند و همه خطاهای او را مُجْ گیری نکند، وقتی به آن جوان گفته شود، «امام مانند پدر است»، او خواهد گفت: «من مهربانی پدر را چشیده‌ام، اگر امام مانند پدر است، پس امام خیلی نازنین و مهربان است.» اگر پدرها در خانه امامت کنند، فرزندان شیرینی امام را خواهند چشید.
- رسول خدا(ص) فرموده‌اند: «هر یک از انسان‌ها برای خودشان ریاستی دارند، مرد رئیس اهل بیت خویش است و زن رئیس خانه خویش است؛ كُلُّ نَفْسٍ مِنْ بَنِي آدَمَ سَيِّدٌ فَالرَّجُلُ سَيِّدُ أَهْلِهِ وَ الْمَرْأَةُ سَيِّدَةٌ بَيْتِهَا» (نهج الفصاحه/روایت ۲۱۷۷) ریاست کلی خانواده با مرد است اما آقایان در بسیاری از امور خانه، اجازه بدهند که خانم‌ها اظهار نظر کنند. شخصی به خانه امام حسین(ع) آمد، دید که ایشان در خانه خود پرده و پشتی گذاشته‌اند، گفت یا ابا عبدالله؛ وضع خانه‌تان خیلی پُرونق شده است، پدر گرامیتان علی(ع) ساه‌تر زندگی می‌کردند؟! امام حسین(ع) فرمودند: «چون همسرم این وضع را دوست داشت، من قبول کردم.»

جایگاه ولایت در مباحث عرفانی، عاطفی، اعتقادی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی

- تا کنون دلایل زیادی برای ذکر اهمیت ولایت را شنیده‌ایم اما گاهی اوقات بعضی‌ها چون در معنای ولایت غور نکرده‌اند از دور احساس می‌کنند که گویا با مفهوم ولایت، برخورد شعاری می‌شود یا فکر می‌کنند که عده‌ای سعی بر مبالغه در این معنا دارند.
- ولایت در موضوعات مختلف جایگاه نخست را دارد که در اینجا فقط فهرستی از ابعاد مختلف امر ولایت را بیان می‌کنیم:
- **(۱) در مباحث عرفانی** وقتی وارد بحث ولایت می‌شویم می‌بینیم که اصلاً عالم هستی بر اساس برکت ولی‌الله الاعظم برقرار است. اگر حجت و ولی خدا لحظه‌ای در این دنیا نباشد، زمین ساکنان خود را درهم می‌کشد (امام باقر(ع): لَوْ أَنَّ الْإِمَامَ رَفِعَ مِنَ الْأَرْضِ سَاعَةً لَمَاجَتْ بِأَهْلِهَا كَمَا يَمُوجُ الْبَحْرُ بِأَهْلِهِ (کافی/۱۷۹/۱) و امام سجاد(ع): بِنَا يَنْشُرُ الرَّحْمَةَ وَ يُخْرِجُ بَرَكَاتِ الْأَرْضِ وَ لَوْ لَا مَا فِي الْأَرْضِ مِنَّا لَسَاخَتْ بِأَهْلِهَا؛ امالی صدوق/۱۸۶)
- **(۲) به مباحث عاطفی** که مراجعه می‌کنیم می‌بینیم که سرچشمه عاطفه و احساس، در دست اهل بیت(ع) است. در زیارت جامعه می‌خوانیم: «مَعْدِنَ الرَّحْمَةِ». (من لایحضره الفقیه/۶۱۰/۲) امام رضا(ع) می‌فرماید: «برای امام علامات‌هایی است؛ از مردم به خودشان سازاوارتر است، و از پدر و مادرانشان به آنها دلسوزتر است؛ لِلْإِمَامِ عَلَامَاتٌ.. يَكُونُ أَوْلَىٰ بِالنَّاسِ مِنْهُمْ بِأَنْفُسِهِمْ وَ أَشْفَقَ عَلَيْهِمْ مِنْ آبَائِهِمْ وَ أُمَّهَاتِهِمْ» (من لایحضره آفقیه/۴/۴۱۸) اگر کسی می‌خواهد عالی‌ترین احساسات و عاطفه انسانی را تجربه کند، باید به در خانه اهل بیت(ع) برود. ولایت سرچشمه عاطفه است؛ ما امروز بعد از ۱۴۰۰ سال که نه حسین(ع) را دیده‌ایم و نه صدای او را شنیده‌ایم و نه معجزه‌های او را دیده‌ایم، هر سال مانند مادر بچه از دست داده، برای او گریه می‌کنیم. این عاطفه را هیچ کسی به هیچ وسیله‌ای نمی‌تواند ایجاد کند. هیچ خانواده‌ای به پرمحبتی و هیچ دلی به عاطفه دل‌های محبین اهل بیت(ع) نیست، چون آنها

به سرچشمهٔ پرفیض عاطفه متصل هستند. آنهایی که ولایت‌گریز هستند دشمنان عاطفه و محبت هستند و این را، هم تاریخ اثبات کرده است و هم وضع زندگی اجتماعات مختلف اثبات کرده است.

- **(۳) از نظر اعتقادی** هم تا وقتی به ولایت ولی الله معتقد نشویم، حتی اگر به خدا و معاد هم معتقد باشیم فایده ندارد. اگر کسی ذره‌ای ولایت رسول‌الله را در ته قلبش نپذیرد، خدا قسم یاد می‌کند که اصلاً ایمان ندارد: «به پروردگارت سوگند که آنها مؤمن نخواهند بود، مگر اینکه در اختلافات خود، تو را به داوری طلبند و سپس از داوری تو، در دل خود ذره‌ای احساس ناراحتی نکنند و کاملاً تسلیم باشند؛ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» (نساء/۶۵)
- **(۴) از نظر اخلاقی** و صفات روحی نیز اگر کسی ولایت‌مدار نباشد معلوم است که بزرگ‌ترین صفات زشت یعنی تکبر و حسادت نسبت به ولی الله را در دل دارد، هرچند آن را در دل پنهان کرده باشد. «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» (نساء/۵۴)
- بعضی‌ها حتی وقتی که ما برای امام حسین(ع) گریه می‌کنیم (که علامت محبت ما به امام حسین است) حسادت می‌کنند! مثلاً می‌گویند «چرا برای امام حسین(ع) گریه می‌کنی؟! برای حال خودت گریه کن! امام حسین به گریه‌های تو نیازی ندارد!» این نشان‌دهندهٔ حسادت قلبی آنهاست که حتی به امامی که ۱۴۰۰ سال پیش بوده، حسادت می‌ورزند، حالا اگر اینها در زمان خود امام حسین(ع) بودند خدا می‌داند که چه می‌کردند؟
- **(۵) از نظر اجتماعی و سیاسی**، ولایت خطرناک‌ترین مفهومی است که برای ستمگران عالم وجود دارد و تنها عنصری که جهان بشریت را نجات خواهد داد. حضرت با ظهور خود فقط ولایت را مستقر می‌کند، و عدالت، امنیت، برکت، محبت و ... همه و همه ثمرات استقرار ولایت خواهند بود.

شیرینی ولایت / قلب سالم نسبت به ولایت، مانند کبوتر جلد است

- شاید در میان اطرافیان شما کسانی باشند که نسبت به ولایت بی‌اعتنا هستند. امام صادق(ع) می‌فرماید که به چنین کسانی اصرار نکنید ولایت را بپذیرد. قلب سالم نسبت به ولایت، مانند کبوتر، جلد لانهٔ خودش است؛ یعنی اگر کسی قلب سالمی داشته باشد با کم‌ترین اشاره‌ای آن را می‌پذیرد. (امام صادق(ع): ... ثُمَّ هُوَ إِلَىٰ أَمْرِكُمْ أَسْرَعُ مِنَ الطَّيْرِ إِلَىٰ وَكْرِهِ؛ تحف العقول/۳۱۳ و کافی/۱/۲۶۶) اما قلب ناسالم و مریض، چون لانهٔ کبوتر ولایت نیست، با اصرار و استدلال هم نخواهد پذیرفت. «كُفُّوا عَنِ النَّاسِ وَلَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ أُخِيَّ وَ عَمِّيَّ وَ جَارِيَّ فَإِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ إِذَا أَرَادَ بَعْدَ خَيْرٍ طَيِّبَ رُوحَهُ فَلَا يَسْمَعُ مَعْرُوفًا إِلَّا عَرَفَهُ...» (تحف العقول/۳۱۲) حضرت می‌فرماید: رها کنید مردم را! چرا اصرار می‌کنید که حتماً ولایت را بپذیرند؟! نگویید این پدرم یا برادرم یا... است و من باید حتماً او را نسبت به ولایت متقاعد کنم.

شیرینی ولایت / یهودیان مدینه با شنیدن سخنی از پیامبر(ص) در مورد ولایت، مسلمان شدند

- آیا تا به حال شنیده‌اید که یهودیان مدینه چگونه مسلمان شدند؟ به خاطر کلامی از پیامبر اسلام(ص) که در آن راجع به «ولایت» توضیح دادند و آن قدر برای یهودیان مدینه جالب بود که تعداد قابل توجهی از آنها مسلمان شدند.

- پیامبر اکرم (ص) در شرح این آیه قرآن: «النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ؛ پیامبر از خود مؤمنین نسبت به آنان اولی و سزاوارتر است» (احزاب/۶) فرمودند: هر که از دنیا رفت و مالی به جای گذاشت، برای وارثان خودش خواهد بود و هر که از دنیا رفت و بدهکاری و قرضی به جای گذاشت، به عهده من خواهد بود. «مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ - مَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا فَعَلَىٰ وَ إِلَىٰ» (تفسیر قمی/۱۷۶/۲) (همچنین: عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع، أَنَّ النَّبِيَّ ص قَالَ: أَنَا أَوْلَىٰ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ وَ عَلَىٰ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِي» فَقِيلَ لَهُ: مَا مَعْنَىٰ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: قَوْلُ النَّبِيِّ ص: مَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا فَعَلَىٰ وَ مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ؛ کافی/۴۰۶/۱) یک معنای این سخن هم این است که «شما بی صاحب نیستید. بروید کار کنید، اگر سودی بردید برای خودتان اما اگر گرفتاری برایتان پیش آمد، بیاید تا گرفتاری شما را برطرف کنم.» امام صادق (ع) می‌فرمایند: همین فرمایش رسول خدا (ص) بود که باعث شد بسیاری از یهودیان مدینه مسلمان شوند. (وَقَالَ الصَّادِقُ ع وَ كَانَ إِسْلَامَ عَامَّةِ الْيَهُودِ بِهَذَا السَّبَبِ؛ تفسیر قمی/۱۷۶/۲)

